

Rettslære

Kjøp av russebuss

Avgjørelse: FKU-2016-1838

Instans: Forbrukerklageutvalget

Innhold

I. Sammendrag av faktiske forhold og partenes anførsler	2
II. Sakens gang. Påstand.	2
III. Utvalget ser slik på saken:	3
IV. Konklusjon	4

I. Sammendrag av faktiske forhold og partenes anførsler.

Den 20.11.2014 ble det inngått en avtale om kjøp av en russebus, type Volvo B10M, for kr 320.000,-. Kjøpekontrakten er signert av Veerapatra Breivik, som var én av de 15 jentene som skulle kjøpe bussen, og av Ola Lundsvoll, som representerte 21 gutter med eierforhold i bussen.

Ifølge kjøpekontrakten skulle kjøper betale kr 50.000,- «som del en av delbetaling på bussen innen 15.12.2014» til en oppgitt bankkonto, disponert av Andreas Aamodt. Det fremgår videre av kontrakten at «[d]isse pengene kan ikke returneres om kjøperen avbryter kontrakten». Videre skulle kjøper betale kr 30.000,- som annen delbetaling innen 1.2.2015, kr 40.000,- som tredje delbetaling 1.3.2015 og kr 100.000,- som fjerde delbetaling ved overtakelse av bussen 25.5.2015. Resterende del av kjøpesummen, kr 100.000,-, skulle betales innen 20.7.2015.

Klagerne v/ Kristi Olsen Sjømod, mor til en av jentene, betalte første delbetaling i henhold til kjøpekontrakten. Etter dette oppstod en konflikt mellom partene idet de innklagde ikke ville sette delbetalingen inn på en sperret konto. Klagerne hevder det ble inngått en muntlig avtale om at pengene skulle settes på sperret konto innen andre delbetaling, men at dette ikke ble fulgt opp av innklagde. De innklagde bestred at det var inngått en slik avtale, men tilbød likevel å sette de neste delbetalingene inn på en sperret konto. Dette ble ikke akseptert av klagerens foreldre, som jentene hadde lånt pengene av. Det er fremlagt sms-korrespondanse mellom klager nr. 1 og innklagde nr. 1 i perioden 6.2.2015-9.2.2015.

Etter dette ble det ikke overført mer penger til de innklagde, og de så seg derfor ikke lenger bundet av kontrakten. Det opplyses at bussen ble videresolgt sommeren 2015 for kr 150.000,-.

I sms til innklagde nr. 2 av 2.8.2015 ba klager nr. 1 sin far, Vidar Holm, om at innklagde tilbakebetale kr 50.000,-. Holm påpekte samtidig at kjøpekontrakten var inngått med parter under 18 år, og hevdet at dette ikke var tillatt. Kravet ble avvist av de innklagde.

Klagerne anfører at de innklagde har misligholdt deres avtale ved ikke å sette inn delbetalingen på kr 50.000,- inn på sperret konto. Til støtte for sin påstand har klagerne fremlagt sms-korrespondanse mellom klager nr. 1 sin mor, Rita Holm, og mor til en av guttene som var medeier i bussen, Heidi Aamodt. I sms fra Heidi Aamodt av 12.3.2015 fremgår at dokumenter tilknyttet opprettelsen av sperret konto var sendt i posten.

På denne bakgrunn krever de avtalen hevet og at de innklagde skal tilbakebetale kr 50.000,-, samt renter.

De innklagde avviser klagerens krav, og anfører at det er klagerne som har misligholdt avtalen ved ikke å betale andre delbetaling innen fristen. De viser til kjøpekontraktens kontoopplysninger, og avviser at det ble avtalt at pengene skulle overføres til en sperret konto. Ifølge avtalen har de innklagde rett til å beholde delbetalingen på kr 50.000,- ettersom klagerne har gått fra avtalen.

Forbrukerklageutvalget går i sakssammendraget ikke nærmere inn på partenes anførsler enn det som fremgår ovenfor. Utvalget har mottatt samtlige saksdokumenter og har satt seg inn i disse.

II. Sakens gang. Påstand.

Saken ble ved klage av 2.2.2016 brakt inn for Forbrukerrådet, som 18.2.2016 første gang henvendte seg skriftlig til innklagde. Saken ble henlagt som uforliket ved Forbrukerrådets brev av 27.6.2016, og

klagerens begjæring om innbringelse for Forbrukerklageutvalget er datert 10.7. s.å. og er rettidig. Oversendelse fra Forbrukerrådet til Forbrukerklageutvalget skjedde ved ekspedisjon av 28.9.2016.

Klagerne har nedlagt påstand om at de innklagde skal tilbakebetale kr 50.000,-, samt betale renter.

Saken ble lagt frem i Forbrukerklageutvalgets møte den: 19.4.2017.

III. Utvalget ser slik på saken:

Klagerne var under 18 år da de undertegnet kontrakten om kjøp av russebussen. Ifølge vergemålsloven av 26. mars 2010 nr. 9 (vgml.) § 8 og 9, er personer som ikke har fylt 18 år mindreårige, og har utgangspunktet ikke rettslig handleevne. Ifølge vgml. § 12 råder imidlertid en mindreårig over midler som vedkommende har tjent ved eget arbeid, eller som vergen har latt vedkommende få til egen rådighet. I forarbeidene til bestemmelsen, Ot. Prp. nr. 110 (2008–2009) s. 173, fremgår at

«Rådigheten gir den mindreårige adgang til for eksempel å inngå avtaler om kjøp. Rådigheten over midler gir på den annen side ikke den mindreårige adgang til å inngå avtaler som medfører plikter utover en vanlig kjøpsavtale. Det å åpne et telefonabonnement med avtalevilkår vil for eksempel være utenfor den mindreåriges kompetanse. På samme måte kan den mindreårige heller ikke stifte gjeld, selv om gjelden er forutsatt å skulle dekkes av midler som er stilt til den mindreåriges rådighet.»

Utvalget finner det ikke nødvendig å ta stilling til om russebussen skulle finansieres ved midler stilt til klagerens rådighet, idet man uansett mener at kjøpekontrakten forplikter klagerne til en betalingsordning som må anses som en gjeldsstiftelse i vergemålslovens forstand.

Om den mindreåriges adgang til å stifte gjeld, uttaler forarbeidene på s. 26 at

«Mindreårige kan som hovedregel ikke stifte gjeld. Det følger av reglen om at den mindreårige mangler rettslig handleevne, jf. lovforslaget § 9. Lovforslaget rammer i utgangspunktet alle typer gjeldsstiftelser. Fordi den mindreårige i utgangspunktet mangler rettslig handleevne, må det legges en videre forståelse av gjeldsbegrepet til grunn for den mindreåriges handleevne enn det som vil gjelde for vergens handlinger. Det vil dermed ikke nødvendigvis være samsvar mellom hvilke disposisjoner som anses som gjeldsstiftelse for den mindreårige etter lovforslaget § 9, og hvilke disposisjoner vergen trenger samtykke til fra fylkesmannen etter lovforslaget § 40 ...

Gjeld kan stiftes på ulike måter. Her nevnes avtalte låneopptak, skattegjeld, forfalte offentlige avgifter og kredittkjøp.»

I tilknytning til vgml. § 40, som regulerer adgangen til å stifte gjeld for en person under vergemål, uttaler forarbeidene på s. 195 at begrepet «stifte gjeld» i utgangspunktet må

«tolkes vidt. [...] Begrepet kan likevel ikke, i motsetning til når en mindreårig handler på egen hånd, tolkes helt bokstavlig, idet en rekke av vergens oppgaver på vegne av den som er under vergemål, da vil bli unødig tungvinte og tidkrevende. Som eksempel vil en verge alene kunne samtykke i kreditt som er sedvanlig ved ytelser som forfaller etterskuddsvis i terminer. Og om det bestilles en sofa med fire ukers betalingsfrist, vil heller ikke dette anses som en gjeldsstiftelse i bestemmelsens forstand.

Det vil for øvrig måtte foretas en konkret vurdering av hvor grensen skal trekkes.»

Uttalelsen i lovens forarbeider tilsier at det skal legges til grunn en vid forståelse av gjeldsbegrepet.

Utvalget er av den oppfatning at kjøpsavtalen mellom partene må anses som en form for kredittavtale idet klagerne skulle overta bussen før hele kjøpesummen var betalt. Avtalen påla klagerne en fremtidig betalingsforpliktelse, og dette må anses å gå ut over rammene av en vanlig kjøpsavtale. Det var også tale om et betydelig beløp som skulle betales etter overtakelsen av bussen. Sett hen til forarbeidsuttalelsene om et vidt gjeldsbegrep, mener utvalget at dette må anses som gjeldsstiftelse som klagerne ikke hadde adgang til, jf. vgml. § 9.

Utvalget mener at avtalen også må anses å rammes av vgml. § 40, og at den ikke står seg ettersom fylkesmannens samtykke ikke ble innhentet.

Virkingen av at den mindreårige har inngått avtaler i strid med sin rettslige handleevne, er at avtalen kjennes ugyldig, jf. vergemålsloven § 14 andre ledd forutsetningsvis. I utgangspunktet skal derfor hver av partene levere tilbake det de har mottatt, jf. lovens § 15 første ledd.

Utvalget er imidlertid av den oppfatning at klagerne i dette tilfeller plikter å erstatte det tap deres disposisjoner har medført, jf. skadeerstatningsloven § 1-1. Av bestemmelsen fremgår at

«Barn og ungdom under 18 år plikter å erstatte skade som de volder forsettlig eller uaktsomt, for så vidt det finnes rimelig under hensyn til alder, utvikling, utvist adferd, økonomisk evne og forholdene ellers.»

Etter utvalgets mening burde klagerne på et tidligere tidspunkt varslet de innklagde om at de anså kontrakten som ugyldig. Kontrakten ble inngått i desember 2014, og først i august 2015 har klagerne dokumentert at ugyldighet etter vergemålsloven ble gjort gjeldende. Utvalget bemerker at på dette tidspunktet hadde konflikten mellom partene pågått i flere måneder. Når klagerne ikke varslet de innklagde om ugyldighetsgrunnen før i august 2015, mener utvalget at de har opptrådt uaktsomt. Sett hen til at kontrakten ble inngått relativt kort tid før klagerne fylte 18 år, finner utvalget at det er rimelig at de dekker innklagdes økonomiske tap. Utvalget anser det som sannsynlig at de innklagde i hvert fall har hatt et tap på kr 50.000,-, og de er således berettiget til å beholde depositumsbetalingen.

Klagen har ikke ført frem.

IV. Konklusjon

Forbrukerklageutvalget fatter slikt

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er enstemmig